Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

21 päivänä kesäkuuta 2012 *

Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Teollisoikeudet ja kaupalliset oikeudet — Teoskappaleiden myynti jäsenvaltiossa, jossa kyseisiä teoksia koskeva tekijänoikeus ei ole suojattu — Kyseisten tavaroiden kuljettaminen toiseen jäsenvaltioon, jossa mainitun tekijänoikeuden loukkaaminen on rikoslainsäädännön mukaan rangaistavaa — Rikosprosessi, jossa kuljettajaa syytetään avunannosta tekijänoikeudella suojatun teoksen laittomaan levittämiseen

Asiassa C-5/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesgerichtshof (Saksa) on esittänyt 8.12.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.1.2011, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Titus Alexander Jochen Donner,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.1.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Titus Alexander Jochen Donner, edustajinaan Rechtsanwalt E. Kempf, Rechtsanwalt H.-C. Salger ja Rechtsanwalt S. Dittl,

— Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, asiamiehenään R. Griesbaum, avustajanaan Oberstaatsanwalt K. Lohse,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vláčil,

— Euroopan komissio, asiamiehinään J. Samnadda, G. Wilms ja N. Obrovsky,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.3.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 34 ja SEUT 36 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty Titus Alexander Jochen Donneria vastaan saksalaisissa tuomioistuimissa vireille pannussa rikosasiassa, jossa Donner on tuomittu kahdeksi vuoksi ehdolliseen vankeuteen avunannosta tekijänoikeudella suojattujen teosten luvattomaan kaupalliseen hyödyntämiseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) Genevessä 20.12.1996 tekemä tekijänoikeussopimus (jäljempänä tekijänoikeussopimus) hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 16.3.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/278/EY (EYVL L 89, s. 6).

4 Tekijänoikeussopimuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Levitysoikeus”, määrätään seuraavaa:

”1. Kirjallisten ja taiteellisten teosten tekijöillä on yksinoikeus sallia alkuperäisten teostensa ja niiden kopioiden saattaminen yleisön saataville myymällä tai luovuttamalla omistusoikeus muulla tavoin.

2. Mikään tässä sopimuksessa ei vaikuta sopimuspuolten vapauteen päättää mahdollisista edellytyksistä, joiden vallitessa 1 kappaleessa mainittu oikeus raukeaa, kun alkuperäinen teos tai sen kopio tekijän luvalla ensimmäisen kerran myydään tai sen omistusoikeus luovutetaan muulla tavoin.”

5 Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10) edistetään sen johdanto-osan 15 perustelukappaleen mukaan muun muassa eräiden tekijänoikeussopimuksesta johtuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa.

6 Direktiivin 2001/29 4 artiklan otsikkona on ”Levitysoikeus”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levitys yleisölle missä muodossa tahansa myymällä tai muutoin.

2. Levitysoikeus ei sammu yhteisössä teoksen alkuperäiskappaleen tai sen kopioiden osalta, paitsi kun on kyseessä yhteisössä tapahtuva kohteen ensimmäinen myynti tai muu omistusoikeuden siirto, jonka oikeudenhaltija suorittaa itse tai joka suoritetaan hänen suostumuksellaan.”

Saksan oikeus

7 Direktiivi 2001/29 on saatettu osaksi Saksan oikeusjärjestystä tekijänoikeuksista ja lähioikeuksista 9.9.1965 annetulla lailla (Urheberrechtsgesetz; BGBl. I, s. 1273; jäljempänä UrhG), sellaisena kuin se on muutettuna.

8 UrhG:n 17 §:n, jonka otsikko on ”Levitysoikeus”, 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Levitysoikeus tarkoittaa oikeutta tarjota yleisölle tai saattaa vaihdantaan teoksen alkuperäiskappale tai sen kopioita.

(2) Jos teoksen alkuperäiskappale tai sen kopiot on saatettu myymällä vaihdantaan levitysoikeuden haltijan suostumuksella Euroopan unionin alueella tai jossakin toisessa Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltiossa, niiden levittäminen on sallittua vuokrausta lukuun ottamatta.”

9 UrhG:n 106 §:n mukaan suojattujen teosten levittämisestä ilman oikeudenhaltijan suostumusta tuomitaan enintään kolmen vuoden vankeusrangaistukseen tai sakkoon. UrhG:n 108 a §:ssä säädetään, että tapauksessa, jossa kyseistä 106 §:ää rikotaan ammattimaisesti, seuraamuksena on enintään viisi vuotta vankeutta tai sakkoa.

10 Rikoslain (Strafgesetzbuch) 27 §:ssä, jonka otsikko on ”Avunanto”, säädetään, että avunannosta tuomitaan se, joka tahallaan auttaa toista tahallisen rikoksen tekemisessä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Saksan kansalainen Donner oli pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan In.Sp.EM. Srl -nimisen, Bolognaan (Italia) sijoittautuneen kuljetusyrityksen (jäljempänä Inspem) toimitusjohtaja, ja hän harjoitti toimintaansa lähinnä Saksassa sijaitsevasta asuinpaikastaan käsin.

12 Inspem huolehti samalla tavalla Bolognaan sijoittautuneen Dimensione Direct Sales Srl -nimisen yhtiön (jäljempänä Dimensione), jonka kotipaikka oli lähellä Inspemin kotipaikkaa, myymien tavaroiden kuljettamisesta. Dimensione myi lehti-ilmoituksissa ja -liitteissä, suoramainoskirjeissä ja saksankielisellä internetsivustolla Bauhaus-tyylisten kalusteiden kopioita Saksassa asuville asiakkaille ilman myyntiin Saksassa oikeuttavia lisenssejä. Kyse oli muun muassa seuraavien kalusteiden kopioista:

— Charles ja Ray Eamesin muotoilemat ”Aluminium Group” -tuolit, joiden lisenssi on annettu Vitra Collections AG:lle

— Wilhelm Wagenfeldin suunnittelema ”Lampe Wagenfeld”, jonka lisenssi kuuluu Tecnolumen GmbH & Co. KG:lle

— Le Corbusierin suunnittelemat tuolit, joiden lisenssinhaltija on Cassina SpA

— Eileen Grayn muotoilema ”Adjustable Table”-sivupöytä ja ”Tubelight”-valaisin, joiden lisenssi on Classicon GmbH:lla

— Mart Stamin suunnittelemat teräsputkituolit, joiden lisenssinhaltija on Thonet GmbH.

13 Landgericht München II:n toteamusten mukaan näitä esineitä suojataan Saksassa tekijänoikeudella taideteollisina teoksina. Ne eivät sitä vastoin saaneet pääasiassa kyseessä olevan ajanjakson aikana eli 1.1.2005–15.1.2008 Italiassa tekijänoikeussuojaa tai suoja, jota ne saivat, ei ollut täytäntöön pantavissa. Eileen Grayn muotoilemat kalusteet eivät siten saaneet Italiassa tekijänoikeussuojaa 1.1.2002–25.4.2007, sillä suoja-aika oli kyseisessä valtiossa tällöin lyhyempi ja sitä pidennettiin vasta 26.4.2007 alkaen. Muita kalusteita suojattiin tekijänoikeudella Italiassa kyseisen ajanjakson aikana, mutta kyseistä suojaa ei Italian oikeuskäytännön perusteella voitu panna täytäntöön varsinkaan sellaisten valmistajien osalta, jotka olivat valmistaneet teoksista kappaleen, tarjonneet niitä myyntiin ja/tai markkinoineet niitä jo ennen 19.4.2001.

14 Dimensionen myymät pääasiassa kyseessä olevat kalusteet oli varastoitu pakkauksessaan, johon oli merkitty ostajan yhteystiedot, kyseisen yhtiön jakeluvarastoon, joka sijaitsi Sterzingissä (Italia). Kauppaehtojen mukaan oli niin, että jos Saksassa asuvat asiakkaat eivät itse halunneet hakea tilaamiaan tavaroita eivätkä osoittaa kuljetusyritystä tekemään tätä, Dimensione suositteli ottamaan yhteyttä Inspemiin. Kyseiset asiakkaat ovat pääasiassa antaneet Inspemin tehtäväksi kuljettaa hankitut kalusteet. Inspemin kuljettajat hakivat kyseiset esineet Sterzingin varastosta ja maksoivat samalla Dimensionelle niiden kauppahinnan. Kun esineet toimitettiin asiakkaille Saksassa, Inspem vaati heitä siis maksamaan toimitetun tavaran hinnan ja siihen liittyvät kuljetuskustannukset. Jos asiakkaat eivät ottaneet tavaraa vastaan tai jos he eivät maksaneet sitä, Inspem palautti tavaran Dimensionelle, joka korvasi Inspemille kauppahinnan ja kuljetuskustannukset.

15 Landgericht München II:n mukaan Donner on siten syyllistynyt avunantoon tekijänoikeudella suojattujen teosten luvattomaan kaupalliseen hyödyntämiseen vastoin UrhG:n 106 ja 108 a §:n sekä rikoslain 27 §:n säännöksiä.

16 Dimensione on Landgericht München II:n mukaan levittänyt suojattujen teosten kopioita Saksassa. UrhG:n 106 §:ssä tarkoitettu levittäminen edellyttää kaupan kohteen omistusoikeuden siirtoa ja määräämisvallan siirtoa myyjältä ostajalle. Omistusoikeus on pääasiassa siirtynyt Italiassa myyjältä ostajalle Italian lainsäädännön mukaisesti tahtojen yhtymisen ja Sterzingin varastossa tehdyn kaupan kohteen yksilöimisen perusteella. Määräämisvalta on sitä vastoin siirtynyt vasta, kun tavara on Donnerin avustuksella luovutettu ostajalle hinnan maksamista vastaan Saksassa. On siis merkityksetöntä, missä määrin kalusteet nauttivat Italiassa tekijänoikeussuojaa. Landgericht München II on täsmentänyt, että tekijänoikeutta koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat vapaata liikkuvuutta koskevat rajoitukset ovat perusteltuja teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojelemiseen liittyvistä syistä.

17 Donner on tehnyt Landgericht München II:n tuomiosta Revision-valituksen Bundesgerichtshofiin. Hän väittää ensinnäkin, että direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa ja näin ollen UrhG:n 17 §:ssä tarkoitettu ”levitys yleisölle” edellyttää tavaroiden omistusoikeuden siirtymistä ja että omistusoikeus on käsiteltävässä asiassa siirtynyt Italiassa. Tavaran hallinnan siirtyminen eli tosiasiallisen määräämisvallan siirtyminen ei ole tältä osin tarpeen. Hän väittää toiseksi, että mikä tahansa hänelle toisenlaisen tulkinnan perusteella määrätty seuraamus olisi ristiriidassa SEUT 34 artiklassa taatun tavaroiden vapaan liikkuvuuden kanssa, sillä se johtaisi perusteettomaan markkinoiden keinotekoiseen jakamiseen. Hän toteaa lopulta kolmanneksi, että kun mainitut tavarat luovutettiin Italiassa kuljettajalle, joka otti tavarat vastaan määrättyjen asiakkaiden toimeksiannosta, myös niiden hallinta siirtyi ja myös tältä kannalta katsoen merkitykselliset tosiseikat ovat tapahtuneet Italiassa.

18 Bundesgerichtshof yhtyy Landgericht München II:n tulkintaan, jonka mukaan direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”levitys yleisölle” myymällä ei edellytä pelkästään sitä, että tekijänoikeudella suojatun teoksen kappaleen omistusoikeus siirtyy kolmannelle osapuolelle, vaan myös sitä, että jälkimmäisellä on sitä koskeva tosiasiallinen määräämisvalta. Jotta voidaan katsoa, että teoskappale on levitetty yleisölle, sen on pitänyt poistua valmistajayrityksen vaikutuspiiristä ja siirtyä yleisölle tai vapaaseen kaupankäyntiin. Jos tällainen teoskappale pysyy sen valmistaneessa yrityksessä tai samassa konsernissa, sitä ei voida katsoa luovutetuksi yleisölle, koska tällöin ei ole kyse aidosti yrityksen vaikutuspiirin ulkopuolelle suuntautuvasta liiketoimesta. Tämä Landgericht München II:n arvio on Bundesgerichtshofin direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta omaksuman vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen.

19 Bundesgerichtshof katsoo sitä vastoin, että SEUT 34 ja SEUT 36 artikla saattaisivat muodostaa mahdollisen esteen Donnerille langetetun tuomion pysyttämiselle, jos kansallisten rikossäännösten soveltamista on pääasian olosuhteissa pidettävä perusteettomana tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoituksena.

20 Bundesgerichtshof on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko tavaroiden vapaata liikkuvuutta sääntteleviä SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaisten kansallisten rikossäännösten soveltamiselle, joiden mukaan avunanto tekijänoikeudella suojattujen teosten luvattomaan levitykseen on rangaistava teko, jos Saksassa tekijänoikeudella suojatun teoksen rajat ylittävässä myynnissä seuraavat edellytykset täyttyvät kumulatiivisesti:

— kyseinen teos tuodaan Euroopan unionin jäsenvaltiosta Saksaan ja teosta koskeva tosiasiallinen määräysvalta siirtyy Saksassa

— omistusoikeus on kuitenkin siirtynyt toisessa jäsenvaltiossa, jossa teoksella ei ollut tekijänoikeussuojaa tai jossa suoja ei ollut pantavissa täytäntöön?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

21 Direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”levitys yleisölle” jäsenvaltion alueella myymällä on, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin nimenomaisesti toteaa, välttämätön edellytys rikossäännösten soveltamiselle pääasiassa. Asianosaiset ja muut osapuolet ovat lisäksi unionin tuomioistuimen niille esittämän pyynnön johdosta ottaneet suullisessa käsittelyssä yksityiskohtaisesti kantaa kyseisen käsitteen tulkintaan.

22 Näin ollen on ymmärrettävä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään yhtäältä sitä, onko pääasiassa vallitsevan kaltaisissa olosuhteissa kyse direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta ”levityksestä yleisölle” jäsenvaltion alueella, ja toisaalta sitä, onko SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio nostaa kansallisten rikossäännösten mukaisesti syytteen avunannosta tekijänoikeudella suojattujen teosten kopioiden luvattomaan levitykseen siinä tapauksessa, että tällaisia teosten kopioita levitetään yleisölle kyseisen jäsenvaltion alueella sellaisen myynnin yhteydessä, joka on kohdistettu nimenomaisesti mainitun valtion yleisöön ja joka toteutetaan toisesta jäsenvaltiosta käsin, jossa kyseisillä teoksilla ei ole tekijänoikeussuojaa tai jossa suojaan, jota teokset saavat, ei voida hyödyllisesti vedota kolmansia vastaan.

Direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdan tulkinta

23 Koska direktiivillä 2001/29 pyritään panemaan täytäntöön unionissa velvoitteet, jotka unionilla on muun muassa tekijänoikeussopimuksen perusteella, ja koska unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tulkittava niin pitkälti kuin mahdollista kansainvälisen oikeuden mukaisesti erityisesti silloin, kun unionin oikeussääntöjen tarkoituksena on nimenomaan panna niillä täytäntöön unionin tekemä kansainvälinen sopimus, mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa olevaa käsitettä ”levitys” on tulkittava tekijänoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen mukaisesti (ks. vastaavasti asia C-456/06, Peek & Cloppenburg, tuomio 17.4.2008, Kok., s. I-2731, 29–32 kohta).

24 Direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa olevalla käsitteellä ”levitys yleisölle – – myymällä” on siis ymmärrettävä tarkoitettavan samaa kuin tekijänoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa olevalla ilmaisulla ”saattaminen yleisön saataville myymällä”, kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 44–46 ja 53 kohdassa.

25 Kuten julkisasiamies myös toteaa ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun levityksen käsitteen sisältöä on lisäksi tulkittava unionin oikeudessa itsenäisesti eikä kyseinen tulkinta siis voi riippua siitä, minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan niihin toimiin, joiden yhteydessä levitys tapahtuu.

26 On todettava, että levitykselle yleisölle on ominaista joukko toimia, joihin kuuluvat ainakin kauppasopimuksen tekeminen ja sen täyttäminen yleisöön kuuluvalle henkilölle suoritettavalla toimituksella. Rajat ylittävässä myynnissä toimet, jotka merkitsevät direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”levitystä yleisölle”, voivat siten tapahtua useissa jäsenvaltioissa. Tässä yhteydessä tällaisella liiketoimella voidaan loukata useissa jäsenvaltioissa yksinoikeutta sallia tai kieltää kaikenlainen levitys yleisölle.

27 Liikkeenharjoittaja on siis vastuussa kaikista itse suorittamistaan toimista tai hänen lukuunsa suoritetuista liiketoimista, jotka merkitsevät ”levitystä yleisölle” jäsenvaltiossa, jossa levitettyjä tavaroita suojataan tekijänoikeudella. Hänen voidaan katsoa olevan myös vastuussa kaikista samanlaisista kolmannen suorittamista toimista, kun liikkeenharjoittaja on nimenomaisesti ottanut kohteekseen määränpäävaltion yleisön eikä hän voinut olla tietämättä kyseisen kolmannen toimista.

28 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, joissa liikkeenharjoittaja ei suorita toimitusta yleisöön kuuluvalle henkilölle toisessa jäsenvaltiossa tai sitä ei suoriteta hänen lukuunsa, kansallisten tuomioistuimien on näin ollen arvioitava tapauskohtaisesti, onko olemassa sellaisia seikkoja, joiden

perusteella voidaan päätellä, että mainittu liikkeenharjoittaja yhtäältä on tosiasiassa ottanut kohteekseen siinä jäsenvaltiossa asuvat yleisöön kuuluvat henkilöt, jossa direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”levitystä yleisölle” merkitsevä toimi on toteutettu, ja toisaalta ei voinut olla tietämättä kyseisten kolmansien toimista.

29 Pääasian taustalla olevissa olosuhteissa sellaiset seikat, kuten saksankielisen internetsivuston olemassaolo, Dimensionen mainosaineiston sisältö ja jakelukanavat sekä sen yhteistyö toimitukset Saksaan suorittavan yrityksen Inspemin kanssa, voivat olla konkreettisia viitteitä tällaisesta kohdistetusta toiminnasta.

30 Näin ollen kysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että liikkeenharjoittaja, joka suuntaa mainoksensa tietyssä jäsenvaltiossa asuville yleisöön kuuluville henkilöille ja luo tai antaa heidän käyttöönsä erityisen toimitusjärjestelmän ja maksutavan tai sallii kolmannen tekevän tämän ja antaa näin mainituille yleisöön kuuluville henkilöille mahdollisuuden hankkia tässä samassa jäsenvaltiossa tekijänoikeudella suojattujen teosten kopioita, suorittaa jäsenvaltiossa, johon kopiot toimitetaan, direktiivin 2001/29 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”levityksen yleisölle”.

SEUT 34 ja SEUT 36 artiklan tulkinta

31 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, kansallisessa laissa säädetty kielto, jonka loukkaamisesta määrätään kansallisten rikossäännösten mukaan seuraamus pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, merkitsee tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitusta, joka on lähtökohtaisesti ristiriidassa SEUT 34 artiklan kanssa.

32 Tällainen rajoitus voi kuitenkin olla perusteltavissa SEUT 36 artiklan nojalla teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojelemiseen liittyvistä syistä.

33 Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos tekijänoikeuden haltija saattaa tekijänoikeudella suojatun teoksen jäsenvaltion markkinoille tai näin tehdään hänen suostumuksellaan, tällainen seikka estää tekijänoikeuden haltijaa rajoittamasta kyseisen teoksen vapaata liikkuvuutta unionissa. Tilanne ei kuitenkaan ole sama silloin, kun markkinoille saattaminen ei perustu tekijänoikeuden haltijan suostumukseen vaan hänen oikeutensa voimassaolon päättymiseen tietyssä jäsenvaltiossa. Tässä tapauksessa on niin, että koska kansallisten lainsäädäntöjen erilaisuus suoja-ajan osalta on omiaan rajoittamaan kauppaa unionin sisällä, kyseiset rajoitukset ovat SEUT 36 artiklan mukaan perusteltuja, jos ne johtuvat järjestelmien erilaisuudesta ja jos kyseinen erilaisuus liittyy erottamattomasti yksinoikeuksien olemassaoloon (ks. asia 341/87, EMI Electrola, tuomio 24.1.1989, Kok., s. 79, Kok. Ep. X, s. 1, 12 kohta).

34 On todettava, että näitä samoja näkökohtia sovelletaan sitäkin suuremmalla syyllä pääasian taustalla olevan kaltaisiin olosuhteisiin, koska tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien rajoitusten taustalla oleva erilaisuus ei perustu kyseisissä eri jäsenvaltioissa voimassa olevien oikeudellisten sääntöjen erilaisuuteen vaan siihen, että kyseisiin sääntöihin ei käytännössä voida hyödyllisesti vedota kolmansia vastaan jommassakummassa näistä jäsenvaltioista. Rajoitus, joka kohdistuu jäsenvaltioon sijoittautuneeseen liikkeenharjoittajaan sen vuoksi, että toisessa jäsenvaltiossa on voimassa levitystä koskeva kielto, jonka loukkaamisesta määrätään rikosoikeudellinen seuraamus, ei perustu tämän kaltaisessa tilanteessa oikeudenhaltijan toimeen tai hänen suostumukseensa vaan siihen, että tekijänoikeuksien suojelemisen edellytykset ovat eri jäsenvaltioissa erilaiset.

35 Kuten julkisasiamies on lisäksi huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 67–70 kohdassa, levitysoikeuden suojelemisen ei voida pääasiassa vallitsevien kaltaisissa olosuhteissa katsoa johtavan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa ristiriidassa olevaan markkinoiden suhteettomaan tai keinotekoiseen eristämiseen (ks. vastaavasti asia 78/70, Deutsche Grammophon Gesellschaft, tuomio 8.6.1971, Kok., s. 487, Kok. Ep. I, s. 577, 12 kohta; yhdistetyt asiat 55/80 ja 57/80, Musik-Vertrieb membran ja K-tel International, tuomio 20.1.1981, Kok., s. 147, Kok. Ep. VI, s. 1, 14 kohta ja em. asia EMI Electrola, tuomion 8 kohta).

36 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten säännösten soveltamista voidaan pitää tarpeellisena tekijänoikeuden – joka antaa muun muassa yksinoikeuden hyödyntää teosta – ydinsisällön suojelemiseksi. Siitä seuraava tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitus on näin ollen perusteltavissa ja oikeassa suhteessa laillisesti tavoiteltuun päämäärään pääasiassa vallitsevien kaltaisissa olosuhteissa, joissa syytetty on tahallaan tai ainakin tietoisesti osallistunut toimiin, jotka merkitsevät suojattujen teosten levittämistä yleisölle sen jäsenvaltion alueella, jossa tekijänoikeus sai täyttä suojaa, ja joilla loukataan siten kyseisen oikeuden haltijan yksinoikeutta.

37 Kysymyksen toiseen osaan on siis vastattava, että SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio nostaa kansallisten rikossäännösten mukaisesti syytteen avunannosta tekijänoikeudella suojattujen teosten kopioiden luvattomaan levitykseen siinä tapauksessa, että tällaisia teosten kopioita levitetään yleisölle kyseisen jäsenvaltion alueella sellaisen myynnin yhteydessä, joka on kohdistettu nimenomaisesti mainitun valtion yleisöön ja joka toteutetaan toisesta jäsenvaltiosta käsin, jossa kyseisillä teoksilla ei ole tekijänoikeussuojaa tai jossa suojaan, jota teokset saavat, ei voida hyödyllisesti vedota kolmansia vastaan.

Oikeudenkäyntikulut

38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1)**Liikkeenharjoittaja, joka suuntaa mainoksensa tietyssä jäsenvaltiossa asuville yleisöön kuuluville henkilöille ja luo tai antaa heidän käyttöönsä erityisen toimitusjärjestelmän ja maksutavan tai sallii kolmannen tekevän tämän ja antaa näin mainituille yleisöön kuuluville henkilöille mahdollisuuden hankkia tässä samassa jäsenvaltiossa tekijänoikeudella suojattujen teosten kopioita, suorittaa jäsenvaltiossa, johon kopiot toimitetaan, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”levityksen yleisölle”**.

2)**SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio nostaa kansallisten rikossäännösten mukaisesti syytteen avunannosta tekijänoikeudella suojattujen teosten kopioiden luvattomaan levitykseen siinä tapauksessa, että tällaisia teosten kopioita levitetään yleisölle kyseisen jäsenvaltion alueella sellaisen myynnin yhteydessä, joka on kohdistettu nimenomaisesti mainitun valtion yleisöön ja joka toteutetaan toisesta jäsenvaltiosta käsin, jossa kyseisillä teoksilla ei ole tekijänoikeussuojaa tai jossa suojaan, jota teokset saavat, ei voida hyödyllisesti vedota kolmansia vastaan**.

Allekirjoitukset